

משנכנס אדר מרבין בתפלה

הכנה לפורים, תשפ"ד

1) מסכת תענית דף כט. - כט:

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה — כך משנכנס אדר מרבין בשמחה.
אמר רב פפא: הלכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי, לישתמיט מיניה באב — דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר — דבריא מזליה.

2) רש"י (שם)

משנכנס אדר - ימי נסים היו לישראל פורים ופסח.

3) חידושי מרן הגרי"ז הלוי על התורה – אות קצט (1886-1959)

בפיוט, שושנת יעקב, איתא תשועתם היתה לנצח ותקותם בכל דור ודור להודיע שכל קויד לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך. ותמוה מה השייכות של "קויד לא יבושו" לשושנת יעקב? ונראה לבאר דהנה הרמב"ם בהקדמה במנין המצות הקצר כתב בדין מצוות דרבנן על מצות קריאת המגילה, וז"ל וציוו לקרות המגילה בעונתה כדי להזכיר שבחיו של הקדוש ברוך הוא ותשועות שעשה לנו והיה קרוב לשועתנו כדי לברכו ולהללו, "וכדי להודיע לדורות הבאים שאמת מה שהבטיחנו בתורה" ומי גוי גדול אשר לו אלוקים וכו'" (דברים ד, ז) עיין שם, נמצא דזוהי מעצם התקנה של קריאת המגילה "כדי להודיע לדורות הבאים וכו'", ולכך שפיר אומרים כאן "להודיע שכל קויד לא יבושו ולא יכלמו".

4) תהלים – פרק כז, פסוק יד

קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'.

5) אור חדש על מגילת אסתר (מהר"ל מפראג זצ"ל)

רב מתנא אמר מהכא (מגילה יא). "מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו כה' אלקינו בפל קראנו אליו" (דברים ד, ז). רצה לומר, כי הצלת ישראל בגאולה זה היה מכח התפילה, שהיו גוברים בזה על עמלק בתפילה, כדכתיב "הקול קול יעקב והידים ידי עשו" (בראשית כז, כב), כי אם אין קול קול יעקב, הידים ידי עשו, אבל אם קול קול יעקב, אין שולטין ידי עשו (בי"ר סה, כ). ודברים אלו ידועים בחכמה איך קול יעקב מנצח את עמלק, וכדכתיב (שמות יז, יא) "וכאשר גברו ידי משה" בתפילתו, היו גוברים ישראל, "וכאשר יניח", ולא היה קול קול יעקב, וגבר עמלק. וכך בתרגומו "כאשר ירים ידו בצלו וגברו ישראל, וכאשר ינוח וגו'". והרי לך כי התפילה הוא נצחון של עמלק, וזהו ענין המגילה כאשר תבין הדברים עמוקים מאוד.

6) אסתר – פרק ב, פסוק ה

איש יהודי הנה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני.

7) מסכת מגילה דף יב:

תנא: כולן על שמו נקראו. "בן יאיר" — בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו. "בן שמעי" — בן ששמע אל-תפלתו. "בן קיש" — שהקיש על שיערי רחמים ונפתחו לו.

8) מסכת ברכות דף ז:

מָנָא לֵן דְּשָׂמָא גְרַיִם? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר קָרָא: "לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת ה' אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ", אֵל תִּקְרִי "שְׁמוֹת" אֶלָּא "שְׁמוֹת". [בעל שם טוב זי"ע – נשמה]

9) אסתר – פרק ב, פסוק יא

וּבְכֹל יוֹם וַיּוֹם מְרַדְּכִי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית־הַנְּשִׂימִים לְדַעַת אֶת־שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה־יַּעֲשֶׂה בָּהּ.

10) תרגום (שם)

וּבְכֹל יוֹמָא וַיּוֹמָא מְרַדְּכִי הָוָה מְצַלִּי וְאִזְל קָדָם דְּרִתָּא דִּי בְּבֵית נְשִׂיָא לְמִידַע ית שְׁלָמָא דְּאֶסְתֵּר וּמַה אֶתְעַבְדַּ בָּהּ.

11) אסתר – פרק ד, פסוק טז

לֵךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשַׁן, וְצוּמוּ עָלַי וְאֵל תֹּאכְלוּ וְאֵל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִילָה וַיּוֹם, גַּם אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אֲצוּם כּוּ; וּבָכֹן אָבוּא אֶל הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר לֹא כָדַת, וְכֹאֲשֶׁר אָבַדְתִּי, אָבַדְתִּי.

12) תרגום (שם)

אֲזִיל כְּנוֹס ית כָּל יְהוּדָאֵי דִּי אֲשַׁתְּכַחוּן בְּשׁוּשַׁן וְצוּמוּ עָלַי לָא תִּיכְלוּן וְלֹא תִּשְׁתּוּן תִּלְתָּא יוֹמִין וְצִלוּ קָדָם מְרִי עֲלֵמָא בְּלִילָא וּבִימְמָא...

13) אסתר – פרק ה

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית לִכְח בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא מְלָכוּתוֹ בְּבֵית הַמְּלָכוּת לִכְח פְּתַח הַבַּיִת.

14) תרגום (שם)

וְהָוָה בַּיּוֹמָא תְּלִיתֵהָא דְּפִסְחָא וּלְבִשַׁת אֶסְתֵּר לְבוּשֵׁי מְלָכוּתָא וּשְׁרַת עָלָה רוּחַ קוּדְשָׁא וְקָמַת וְצִלִּיָּאָת בְּדַרְת דְּבֵית מְלָכָא גּוֹאָה דְּמִתְבְּנִי לְקַבֵּל בֵּית מְלָכָא דִּי בִירוּשָׁלַם...

15) תהלים – פרק סט, פסוק יד (ע"פ בני יששכר זי"ע)

וְאֲנִי תִפְלְתִי לְךָ ד' עַת רְצוֹן, אֶלְקִים בְּרַב־חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ.

16) שם משמואל – פורים, שנת תרע"ז (ר' שמואל בורנשטיין מסאכטשאב זי"ע)

"וּבִבְקָר אָמַר לְמֶלֶךְ וַיִּתְּלוּ אֶת מְרַדְּכִי עָלָיו" (אסתר ה, יד). ויש לדקדק שלא כתיב "תבקש" או "תשאל" מהמלך אלא "אמור" למלך שהוא לשון ציווי, וכן לקמן "וְהָמֹן בָּא לְחַצְרֵי בֵּית הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה לְאֹמַר לְמֶלֶךְ לְתַלּוֹת אֶת מְרַדְּכִי עַל הָעֵץ אֲשֶׁר הָכִין לוֹ" (אסתר ו, ד)... ומכאן כל איש משכיל ישים אל לבו, היות בית המן ניתן לאסתר¹, "וְנִהְפּוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלִטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשִׁנְאֵיהֶם" (אסתר ט, א), ובכל פורים מתעורר רשימו מזה, ואז בכח כל איש ישראל לאמור למלך מלכי המלכים הקב"ה לתלות את המן ולמחות את שמו מתוך לבו של עצמו על כל פנים...

¹ אסתר פרק ח, פסוק ז - ויאמר המלך אֲחִשְׁוֶרֶשׁ לְאֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָה וּלְמְרַדְּכִי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵּית הַמֶּן נִתְתִּי לְאֶסְתֵּר וְאִתּוֹ תִּלּוּ עַל הָעֵץ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח גִּדּוֹ בִּיהוּדִיִּים [בַּיְהוּדִים].